

Päästötön työmaa green deal – sopimuksen tavoitteet ja tausta

Taneli Varis, Motiva Oy

Päästöttömät työmaat: Tausta, tavoite ja eteneminen

- **Tausta:** Työkoneiden päästöt muodostavat merkittävän osan kaupunkien ja kuntien ilmastopäästöistä ja terveydelle vaarallisista hiukkas- sekä typenoksidipäästöistä. Hankintojen green dealillä halutaan vähentää päästöjä erilaisilla työmailla ja vauhdittaa vähäpäästäisten ratkaisujen käyttöönottoa.
- **Tavoite:** Vähentää erilaisilla työmailla syntyviä päästöjä. Luodaan etenemispolku päästöttömiin työmaihin, lisätään vähäpäästöisten työkoneiden osuutta omassa kalustossa ja urakoissa, otetaan uusia toimintamalleja ja työkaluja käyttöön niin työmailla kuin hankintaprosesseissa sekä keskitytään organisaatioiden ja urakoitsijoiden osaamisen kehittämiseen. Tavoitteita voidaan päivittää, mikäli toteutuminen näyttäytyy haastavana tai odotettua nopeammalta.
- **Eteneminen:** Suomen ensimmäinen julkisten hankintojen green deal –sopimus julkistettiin 9.9.2020. Sopimuksen ympäristöministeriön kanssa on allekirjoittanut kuusi hankintayksikköä (Helsingin, Espoon, Vantaan ja Turun kaupungit sekä Senaatti-kiinteistöt ja HSY).
- Green dealiin voivat tulla mukaan kaikki hankintayksiköt, jotka ovat valmiita sitoutumaan sopimuksen tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Määrittely: Työmaa?

- Mm: Infrarakentaminen, kunnossapito, talonrakennus sekä korjausrakentaminen ja purku
- Hankintayksikön itse toteuttamat sekä kilpailuttamia urakat ja palvelut
- Sopimus keskittyy rakentamisen aikaisiin päästöihin eikä esimerkiksi materiaaleihin tai rakennuksien käyttöön.
- Sopimuksen mukaiset osuudet vaihtoehtoisille käyttövoimille koskevat kaikkien toimintojen yhteenlaskettuja osuuksia, yksittäisillä työmailla voi olla pienempiä tai suurempia määriä näitä koneita.

Määrittely: Sopimuksenmukainen työmaa

Työkoneet

Sisäiset
kuljetukset

Sähkö ja
lämmitys

Kuljetukset työmaille
ja -työmailta
(mukaan 2030)

Määrittely: Päästöt ja Fossiiliton työmaa

- **Päästöt:** Kasvihuonekaasupäästöt ja säädellyt paikallispäästöt (hiilimonoksidi, hiilivedyt, typen oksidit, pienhiukkaset) sekä moottorimelu.
- **Fossiiliton työmaa:** ei käytetä fossiilisia polttoaineita **työkoneissa** tai **sisäisissä kuljetuksissa**, ja **sähkönä ja lämmityksessä** käytetään uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaa sähköä, kaasua, nestemäisiä polttoaineita tai kaukolämpöä.
- **Tavoite 2025:** Kalustosta 100 % fossiiliton + 20 % (sähkö, vety, biokaasu) työkoneet
- **Tavoite 2030:** Kalustosta 100 % fossiiliton + 50 % (sähkö, vety, biokaasu) työkoneet ja kuljetukset

Tavoitteet

06/2021

- Päästötön työmaa konsepti luotu
- Uudet työmaat: Stage IIIB, Euro V

2025

- Fossiilivapaus: Kaikki työmaat
- Työkoneet ja kuljetuskalusto: 20 % sähkö, vety, biokaasu
- Vain työmaan sisällä tapahtuvat toiminnot

- Päästötön työmaa konsepti on käytössä
- Seurantajärjestelmä otettu käyttöön
- Fossiilivapaus: Itse toteutetut työmaat
- Uudet työmaat: Stage IV, Euro VI

2022

- Fossiilivapaus: Kaikki työmaat
- Työkoneet ja kuljetuskalusto: **50 %** sähkö, vety, biokaasu
- Ml. kuljetukset työmaalle

2030

Yhteenvetoa

- Sopimus tuo uusia vaatimuksia asteittain ja alkuun lähdetään rakentamaan jo aiemmin käytettyjen vaatimusten päälle:
 - vuosina 2021-2022 otetaan käyttöön yhteisiä päästöluokkavaatimuksia
 - vuosina 2022-2025 fossiilivapaus
 - Vuosina 2025-2030 sähkö-, kaasu- ja vetykäyttöisiä koneita osassa työmaista
- Erilaisia toimintamalleja voidaan pilotoida jo aiemmin yksittäisillä työmailla.
- Tavoitteena yhtenäistää vaatimuksia sekä seurantaa ja luoda ennakoitava toimintaympäristö.
- Varsinaiset kriteerit sekä, erilaisia joustoja ja poikkeuksia suunnitellaan markkinavuoropuheluissa – tavoitteena vaatimukset, jotka eivät liikaa rajaa tarjontaa tai johda tarpeettoman nopeaan koneiden uusimiseen.

Kiitos!

